

Referat af møde i arbejdsgruppen Saksfjed-Hyllekrog Torsdag den 2. september 2021

Til stede: Freddie, Birte, Karin B., Mogens, Lonny, Rasmus, Hans, Kirsten, Sven Jean, Uffe og Emilie (ENS) fra sekretariatet

Før mødet fik den invasive rosa rugosa en tur med spade og flittige hænder, der gav den kamp til stregen. Det efterfølgende møde blev holdt på Lyttesholm med smørrebrød og hyggeligt samvær.

Dagsorden

Følgende punkter blev drøftet, og kan findes i dette referat

- 1) Siden sidst – nyt fra sekretariatet og nyt fra arbejdsgruppen
- 2) Ny kontaktperson
- 3) Restaurering af Ninas Hus
- 4) Undersøgelser af flora og fauna
- 5) Helårsgræsning
- 6) Hybenroser og andre invasive planter - status og fremtidige indsatser
- 7) Kommende arbejdsdage og opgaver
- 8) Evt.

1. Info og orientering siden sidst

Fra sekretariatet

Fugleværnsfonden opfører nyt tårn på Nyord Enge. Tårnet forventes at have et øget platformsareal på ca. 6 m² for at understøtte det stigende antal af naturturister, der besøger området. Tobias Jacobsen har stået for designet, som er i tråd med de senere års nyopførsler ved Gulstav Mose og Ravnstrup Sø. Tårnet forventes at stå klart i november 2021.

Fugleværnsfonden har fået fuglebeviser. Med et fuglebevis støtter du Fugleværnsfonden med 250 kr. Pengene går ubeskåret til fuglenes sag, da tegningerne er doneret af Carl Christian Tofte og trykket doneret af STEP PRINT POWER. Man kan pt. vælge mellem en rødrygget tornskade, en rødhals og en havterne. De kan ses og bestilles på vores hjemmeside: <https://www.fuglevaernsfonden.dk/oekonomisk-stoette/fuglebeviser>

Fugleværnsfonden samler ind til opkøb ved Søgård Mose med Sebastian Klein, som i år er Fugleværnsfondens profil. Det er kun anden gang i fondens historie, at vi samler ind til konkret opkøb. Dengang "fyldte vi rørdrummen" og denne gang "fyldes tranen". Der er kommet et betalingsmodul på hjemmesiden, hvor man kan støtte, der er videoer om kampagnen på Facebook, annoncer i Fugle & Natur og det forventes, at der kommer et fuglebevis målrettet kampagnen.

I reservatet

Fugleværnsfonden har haft en dronebiolog, Jacob, i virksomhedspraktik. Han er primært tilknyttet EU LIFE-projektet, men har også lavet en overflyvning af Saksfjed-Hyllekrog. Data fra droneoverflyvningerne kan bruges i mange henseender og vil give os mere viden om reservaterne. I Saksfjed skal data primært bruges til at få bedre kendskab til hydrologien og derigennem, hvordan vi kan forbedre den.

Der tages p.t. slæt to steder i reservatet. Slættene tages på arealet syd for skoven samt ved p-pladsen ved Hyllekrog på arealer domineret af lysesiv og bjerg-rørhvene for at sikre lysåbne forhold og åbne vidder.

Den del af hegnsstrækningen, mellem pumpehuset og skoven, der er på indersiden af grøften er voldsomt groet til og kan ikke ryddes manuelt. ENS har bestilt hegnsentreprenør til denne strækning og forventer at arbejdet udføres i efteråret.

Fra arbejdsgruppen

Se også skema sidst i referat

Arbejdsgruppen har haft stort fokus på hybenroserne og har ryddet genvækst halvvejs ud til Ninas Hus. ENS kan tydeligt se det - godt arbejde!

Der er stadigvæk enkelte bjørneklo at finde i nord. Arbejdsgruppen holder godt øje og får dem rodstukket.

2. Ny kontaktperson

Jan er stoppet som kontaktperson, og der skal findes en ny for gruppen. Rasmus fortsætter gerne koordinering af arbejdsdagene, men vi mangler en til at skrive ud på arbejdsdagen o.l.

Uffe melder sig - tak for det!

3. Restaurering af Ninas Hus

Der er blevet arbejdet videre på huset. Mogens har fået lagt el ind, så huset nu har lys. Væggene er blevet pudset op og den gamle maling skallet af karme og døre. Der er desuden lagt flisegulv i hele huset. Der mangler nu kun oppudsning af væggene i køkkenet. Herefter står Rasmus for indkøb af interiør, og Allan (sekretariatet) står for udsmykning. Maling afventer til 2022, hvor vi også forventer at kunne holde indvielsen.

Lonnie spørger til, om huset er forsikret. ENS har undersøgt det og kan melde, at huset er forsikret inkl. stormflodsforsikring.

Mogens spørger, om der skal være en "brugsmanual" til betjening af kabler, el o.l. i huset. ENS synes, det er en god idé. Mogens vil gerne stå for udkastet til en sådan.

4. Undersøgelser af flora og fauna

Universitetssamarbejde

Saksfjed Inddæmning indgår i et projekt, der har til formål at undersøge effekterne af helårsgræsning på vegetationen og insekterne. I projektet ses nærmere på bier, svirreflugter, sommerfugle, spyfluer, gødningsfluer, stankelben, gravehvepse, biller, myrer, græshopper, tæger samt muligvis edderkopper og flere andre grupper. Desuden undersøges effekterne på vegetationen samt mængden af ressourcer for insekter og andre organismer. Der tages også jordprøver til at fastslå de lokale jordbundsforhold samt til ekstraktion af eDNA. I forbindelse med undersøgelserne er der bl.a. genfundet dyndløber, der er særligt sjælden i Østdanmark. Den nye viden kan forhåbentlig gøre os klogere på reservatet, og hvordan vi fremadrettet retter forvaltningen.

Der undersøges i fire frahegnede felter, der er placeret som vist på kortet. De fire felter skal sammen med de omkringlæggende arealer ikke forstyrres.

Bioblitz

Der blev afholdt bioblitz på Hyllekrog i slutningen af august. Af sjældne og relativt sjældne arter blev blandt andet fundet/genfundet cikade-græshoppe, coloradobille, hudeklanner, duehale, vortebider, lang nymfetæge, sandgraveedderkop, *Rhysodromus fallax* og frønnet landmand. Særligt spændende var fundet af en veletableret koloni af

sandørentvist (billede t.v.). En stor ørentvist, der kan blive op til 26 mm lang. Den fulde artsliste fra dagen kan findes på naturbasen.

5. Helårsgræsning

Der er en del kritik af helårsgræsning lige p.t. ENS understreger, at ingen dyr skal lide nogen overlast ved at afgræsse Fugleværnsfondens arealer. Dyrenes skal tilses efter lovgivningen og skal overholde alle veterinære og dyreetiske retningslinjer. Såfremt dyrene er syge, fjernes de fra vores arealer eller behandles, om muligt, på stedet. I tilfælde af mangel på foder vurderes det, om dyrene skal flyttes til andre arealer eller tilskuds fodres. Vi henstiller altid til, at I (og andre) kontakter os direkte, såfremt I mener, at et dyr lider overlast, så kan vi hurtigst muligt reagere.

Vi takker for jeres gode opbakning i de diskussioner der har været rundt omkring. Foruden egen dyrelægekontrol af hestene, har vi i 2021 haft flere offentlige kontroller - alle uden anmærkninger! Vores dyr har det godt, og vi er stolte af at kunne vise, at helårsgræsning og dyrevelfærd sagtens kan gå hånd i hånd.

6. Hybenroser og andre invasive planter – status og fremtidige indsatser

Rydningerne af den invasive hybenrose har stadigvæk høj prioritet, og al gejst der kan allokeres til arbejdsdage med dette i fokus, er rigtig godt givet ud. *Rosa rugosa* kæmper p.t. for at genspire fra de dybereliggende rødder, der udpines effektivt ved at fjerne genvæksten. ENS forsøger at udtænke supplerende metoder til at komme genvæksterne til livs.

Naturstyrelsen forsøger at bekæmpe pileurt på Hyllekrog. Planterne har p.t. bredt sig yderligere ved brug af afdækning med dug. Naturstyrelsen vil prøve med en ny UV-beständig dug.

7. Kommende arbejdsdage og opgaver

7.a Hybenroser

Den invasive hybenrose har fortsat topprioritet. Det er særligt i det kommende år, at indsatsen giver særligt stort udbytte. Fortsæt jeres gode arbejde!

7.b Ninas Hus - maling af døre og paneler samt oppudsning af vægge

Rasmus er tovholder på denne opgave og arbejde i huset aftales ad hoc. Kontakt Rasmus, såfremt du ønsker at give en hånd med.

7.c Tilstopning af drængrøfter

Ud fra de hydrologiske kort fra droneoverflyvningen ser det ud til, at der er steder, hvor man med en lille indsats kan lave store forbedringer i hydrologien. ENS får udarbejdet kortmateriale, der præciserer, hvor indsatsen skal lægges forud for næste arbejdsgruppemøde.

7.d Hjælp til afbrænding

Der planlægges afbrændinger i løbet af vinteren i den nordlige del af reservatet. Da afbrændingerne er stærkt vejrafhængige, indkaldes gruppen umiddelbart forud for afbrændingsdage.

Datoer til kalenderen

Dato	Kl.	Hvad
Lørdag d. 18. september	10.00 – ca. 14.00	Uffe skriver ud
Mandag d. 4. oktober	10.00 – ca. 14.00	Uffe skriver ud - han har fødselsdag 🎂
Lørdag d. 13. november	10.00 – ca. 14.00	Uffe skriver ud
Mandag d. 6. december	11.00 – xx	Julefrokost med gåtur
Mandag d. 10. januar	10.00 – ca. 14.00	Uffe skriver ud
Tirsdag d. 8. februar	Forventet kl. 16.00 – 21.00	Arbejdsgruppemøde og arbejdsdag

8. Eventuelt

Der var intet til punktet, men Hans og Rasmus sluttede mødet af med kriminal- og røverhistorier fra datidens Hyllekrog.

Tusind tak til jer alle for jeres indsats i reservatet!

De allerbedste hilsner

Emilie

	Kommentarer / Ansvarlig i arbejdsgruppen	Er gjort	(Gentages) Efterår/ Vinter	(Gentages) Forår/ Sommer
Faste opgaver:				
Hjælp til afbrænding	ENS skriver ud, når det er relevant	X	X	
Beskæring af elletræer langs markvejen	Der planlægges en arbejdsdag		X	
Rydde hybenroser ved Fyrrelunden	Arne slår med plæneklipperen hver 14. dag – TAK!	X	X	X
Bekæmpelse af bjørneklo		X		X
Skraldeindsamling på Hyllekrog i juli	Der fokuseres på at fjerne større genstande	X		X
Ryde genvækst af hybenroser på Hyllekrog	Høj prioritet!	X	X	X
Slåning af lysesiv med ATV og skiveklipper	Henvend jer til Lars eller Rasmus	X	X	
Rydde yngleøerne for opvækst	Gentages efter behov		X	
Slåning af opvækst under el- hegnet		X	X	X
Forårsklargøring af publikumsfaciliteter		X		X
Andre opgaver:				
Rydde tjørneopvækst i hegnet i nord	Der koordineres en arbejdsdag		X	
Maling og oppudsning af Ninas Hus	Kontakt Rasmus	X	X	
Fjerne 5 både fra Hyllekrog			X	
Manual til Ninas Hus	Mogens		X	
Tilstopning af drængrøfter	Arbejdsdag forud for mødet i februar		X	